

**International Journal of Recent
Research in Arts and Sciences
ISSN: 1857-8128**

**MIT
UNIVERZITET
SKOPJE**

JOURNAL

**International Journal
of Recent Research in
Arts and Sciences**

Volume 16

Skopje, Republic of North Macedonia

March, 2023

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

International Journal of Recent Research in Arts and Sciences

ISSN: 1857-8128

ATTACHMENT STYLE AND OCCURRENCE OF INTIMATE PARTNER VIOLENCE IN WOMEN

*Vesna Blazhevskaa*¹ Mirjana Jovanovska Stojanovskab Katica Stojmenovskac Andromahi
Naumovskad Aleksej Sopronove Mila Joncheskaf*
*abdef MIT University, Faculty of Psychology ul. Treta Makedonska Brigada 66a, 1000 Skopje,
North Republic of Macedonia*

*c International Balkan University, Makedonsko Kosovska Brigada, 1000 Skopje
North Republic of Macedonia*

email:

a vesna.blazhevskaa@mit.edu.mk

Abstract

The purpose of this research was to contribute to the literature regarding intimate partner violence and women's attachment style. According to the results obtained, intimate partner violence at least occurs among women who have a secure attachment style, followed by women who have a preoccupied affective attachment style. The highest level of violence in the relationship is reported by women who have an avoidant attachment style, and a somewhat lower level of violence is reported by women with a fearful attachment style. 115 women aged 18 to 65 participated in the research. The average age of the respondents is 35.7 years. Of them, 61.10% are married, and 29.90% are in an intimate relationship with a permanent partner, and the average duration of the relationship is 12.5 years. Regarding the level of education, 55.30% have completed secondary school, and 44.70% have higher education. According to employment status, 64.90% are employed and 35.10% are unemployed. All respondents are of Macedonian nationality and Orthodox religion. The results indicate that the existence of a negative image of the partner appears as a factor of occurrence of intimate partner violence.

Keywords: *attachment, women, intimate partner violence*

¹ Corresponding author.

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

International Journal of Recent Research in Arts and Sciences

ISSN: 1857-8128

СТИЛОТ НА АФЕКТИВНО ПРИВРЗУВАЊЕ И ПОЈАВА НА НАСИЛСТВО ОД СТРАНА НА ИНТИМЕН ПАРТНЕР КАЈ ЖЕНИ

*Vesna Blazhevskaa** *Mirjana Jovanovska Stojanovskab* *Katica Stojmenovskac* *Andromahi
Naumovskad* *Aleksej Sopronove* *Mila Joncheskaf*

^{abdef}MIT University, Faculty of Psychology ul. TretaMakedonska Brigada 66a, 1000 Skopje,
North Republic of Macedonia

^cInternational Balkan University, Makedonsko Kosovska Brigada, 1000 Skopje
North Republic of Macedonia

email:^avesna.blazhevskaa@mit.edu.mk

Апстракт

Целта на ова истражување беше да даде придонес кон литературата во однос на насилството од страна на интимен партнер и стилот на афективното приврзување кај жените. Според резултатите кои се добиени, насилство од страна на интимен партнер најмалку се појавува кај жени кои имаат сигурен стил на приврзување, а потоа се жени кои имаат преокупирачки стил на афективно приврзување. Највисоко ниво на насилство во врската пријавуваат жени со одбегнувачки афективен стил на приврзување, а нешто пониско ниво на насилство пријавуваат жени со амбивалентен стил на афективно приврзување. Во истражувањето учествуваа 115 жени на возраст од 18 до 65 години. Просечната возраст на испитаничките е 35,7 години. Од нив 61,10% се во брак, а 29,90% се во интимна врска со постојан партнер, а просечно траење на партнерската релација е 12,5 години. Во однос на степенот на образование 55,30% имаат завршено средно училиште, а 44,70% имаат високо образование. Според статус на вработување, 64,90 % се вработени, а 35,10% се невработени. Сите испитанички се од Македонска националност и православна вероисповед. Резултатите индицираат дека постоење на негативна слика за партнерот се јавува како фактор за појава на насилство од страна на интимен партнер.

Клучни зборови: стил на афективно приврзување, жени, меѓупартнерско насилство

MIP UNIVERSITY
SKOPJE

1. Вовед

Целта на оваа студија е да утврди дали постои разлики во однос на меѓупартнерското насилство кај жени со различен стил на афективно приврзување. Истражувачкиот примерок се состои од 114 жени кај кои беше утврден доминантниот стил на афективно приврзување и прашалник кој утврдува дали постои насилство кое испитаничките го доживуваат во врската или бракот. Резултатите од истражувањето покажуваат дека жените кои имаат избегнувачки стил на афективно приврзување, доживуваат посериозен облик на меѓупартнерско насилство, во споредба со амбивалентниот стил, преокупирачки стил и сигурниот стил на афективно приврзување.

Насилството од интимниот партнер претставува значаен социјален проблем на глобално ниво каде што сè повеќе расте бројот на пријавени случаи на жени кои трпат насилство од интимниот партнер или сопругот. Иако насилството од страна на интимен партнер е истражувано од аспект на повеќе теоретски перспективи, теоријата на афективна приврзаност неодамна беше идентификувана како начин да се интегрираат неколку психо-социјални ризик фактори за насилство, со што потенцијално обезбедува обединувачко теоретско објаснување за насилството од интимниот партнер (Mahalik, Aldarondo, Gilbert-Gokhale, & Shore, 2005). Покрај тоа, теоријата на афективна приврзаност дава корисен модел за разбирање на истовремена појава на насилство и интимност во истата врска (Mauseless, 1991). Во оваа рамка, насилството се испитува од системска перспектива, идентификувајќи го насилството како средство за регулирање блискост и растојание помеѓу партнерите во врската (Pistole, 1994). Поточно, несогласувањата помеѓу преференциите за интимност и промените во „социјално-емоционалната дистанца“ помеѓу партнерите може да послужат како катализатори за појава на насилство од страна на интимен партнер (Dutton, 1988).

Теоријата на приврзаност нуди начин да се разбере како луѓето развиваат силни врски со другите луѓе (Bowlby, 1977). Преку интеракциите на детето со родителот, најчесто со мајката, новороденчето развива внатрешна слика за себе, која се карактеризира со степен на емоционална зависност од другите во однос на себе-валидација. Како

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

International Journal of Recent Research in Arts and Sciences

ISSN: 1857-8128

паралелен процес на овој, детето постепено развива слика за другите која содржи и компонента на достапност, односно колку другите блиски лица се достапни за детето (Bowlby, 1973). Овие когнитивни претстави или релациони шеми, играат огромна улога во формирање на понатамошните очекувања за врсниците и романтичните врски, влијаат и врз реакциите и однесувањето на поединецот кое се случува на реално или замислено одвојување од важни блиски лица.

Покрај поголем број понудени стилови на афективно приврзување, во литературата најчесто се среќава поделбата која ја понудиле Bartholomew и Horowitz (1991). Тие нудат дводимензионален модел и врз основа на тоа се јавуваат четири стилови на афективно приврзување. Едната димензија предпоставува постоење на позитивна или негативна слика за себе, а другата димензија, позитивна или негативна слика за другите. Ова генерира модел од четири стилови на афективно приврзување: сигурен, преокупирачки, одбегнувачки и амбивалентен. Овие четири стилови може дополнително да се сведат на две димензии: анксиозен стил на афективно приврзување и избегнување на афективната приврзаност. Високо ниво на анксиозност во приврзувањето имаат преокупирачкиот стил и амбивалентниот стил на афективна приврзаност. Кај овие два модели на афективно приврзување во суштината постои многу негативна слика за себе, страв од отфрлање и напуштање. Посебно лицата со преокупирачки стил на афективно приврзување очекуваат многу од партнерот, сметаат дека не вредат како личности, силно се зависни од другите за да се во состојба да одржат позитивна слика за себе. Лицата со амбивалентен стил пак, зависни се од другите нопостојано очекуваат негативен исход па затоа одбегнуваат да се приврзуваат и покрај огромната потреба за блискост. За разлика од овие два стила, стилот на одбегнување се карактеризира со позитивна слика за себе, а негативна слика за другите. Овие лица не даваат важност на афективните врски, имаат релативно површни релации со другите, имаат негативно очекување за исходот од врските со другите но способни се да одржат позитивна слика за себе која не се потпира и зависи од другите лица. Овие личности се многу независни и ја нагласуваат таа независност како многу важна. Сигурниот стил на приврзаност предпоставува позитивна слика за себе и за другите. Овие

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

International Journal of Recent Research in Arts and Sciences

ISSN: 1857-8128

лица се карактеризираат со интернализирано чувство на сопствена вредност и пријатност поради остварување на блиски партнерски односи како и способност да уживаат во личната автономија и се во задоволителни односи со другите. Нивните партнерски врски се одликуваат со доверба и спремност за отвореност. Рамнотежа помеѓу потребата за припаѓање и автономија која ја стекнале во детството.

Од гледна точка на теоријата на приврзаност, насилството од страна на интимниот партнер може да се смета како обид да се воспостави или одржи ниво на лична безбедност во врската. Кога ќе се согледа закана или некакво нарушување на врската во однос на приврзаноста, партнерите стануваат анксиозни, а таа анксиозност води до однесување кое е насочено да го зачува стилот на афективната приврзаност кој постоел (Bowlby, 1984). Насилството може да биде предизвикано од реална или замислена закана од напуштање или отфрлање од страна на партнерот. Теоријата на приврзаност, исто така имплицира дека насилството од интимниот партнер може да се користи во врската како обид да се врати комфорот на блискоста со партнерот. Овде насилството се согледува како начин за справување со конфликт создаден поради спротивставени потреби а партнерите за блискост наспроти дистанцираност (Pistole, 1994). На пример, доколку еден од партнерите има стил на приврзување со високи нивоа на анксиозност (преокупирачки стил), може соодветно да одговори на барање близина од страна на партнерот, додека поединецот со избегнувачки стил на приврзување, нема да е способен да одговори на потребите за близина. Кога потребите за блискост не се задоволени, не е ретко некој од партнерите да користи насилство за да ја регулира близината со партнерот. Според литературата, во споредба со ненасилни мажи, насилните мажи најчесто имаат преокупирачки и амбивалентен стил на афективно приврзување (Dutton, Saunders, Starzomski, & Bartholomew, 1994) или преокупирачки и избегнувачки стил (Babcock, Jacobson, Gottman, & Yerington, 2000). Интересен податок е што кај жените жртви на партнерско насилство, исто така покажуваат преокупирачки или амбивалентен стил на афективно приврзување. Мажи и жени кои се подеднакво агресивни во врската, најчесто имаат преокупирачки или амбивалентен стил на приврзување (Bookwala & Zdaniuk, 1998). Иако во литературата

најчесто се среќаваат податоци кои го опишуваат стилот на афективна приврзаност на насилниот партнер, стилот на жртвата е речиси занемарен во истражувањата. Според Henderson, Bartholomew и Dutton (1997) жените кои се жртви на партнерско насилство, многу често имаат преокупирачки или амбивалентен стил на афективно приврзување. Иако е јасно дека стиловите на афективно приврзување кои имаат силен анксиозен набој се фактор за решавање на конфликтите преку насилство, потребно е да се истражат афективните стилови и на двајцата партнери во врската.

Целта на нашето истражување е да се испита зачестеноста на меѓупартнерското насилство кај жени со различен афективен стил на приврзување.

2. Метод

2.1. Испитаници

Во истражувањето учествуваа 115 жени на возраст од 18 до 65 години. Просечната возраст на испитаничките е 35,7 години. Од нив 61,10% се во брак, а 29,90% се во интимна врска со постојан партнер, а просечно траење на партнерската релација е 12,5 години. Во однос на степенот на образование 55,30% имаат завршено средно училиште, а 44,70% имаат високо образование. Според статус на вработување, 64,90 % се вработени, а 35,10% се невработени. Сите испитанички се од Македонска националност и православна вероисповед.

2.2. Мерни инструменти

На сите испитанички им беше зададен прашалник WAST (Woman Abuse Screening Tool). Овој прашалник е објавен во 2000 година од страна на Judith Belle Brown, Barbara Lent, Gail Schmidt и George Sas. Се состои од 8 ајтеми на кои се понудени по три можни одговори кои всушност означуваат степен на зачестеност –често, понекогаш и никогаш. Ова е скала на само-оценување. Вкупниот скор е сума од скоровите на сите 8 ајтеми. Доколку на првите два ајтеми се добие највисокиот скор, тогаш се смета дека во бракот постои насилство. За целта на нашето истражување земени се во предвид континуирани

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

скорови и повисокиот скор означува позачестено и посериозно меѓупартнерско насилство. Теоретскиот минимум и максимум на олмаа скала се 8 и 24.

Понатаму беше зададен прашалник кој го одредува стилот на афективното приврзување кој е креиран врз основа на дводимензионалниот модел со четири категории на афективно приврзување на Bartholomew (Brenan, Clark and Shaver, 1995). Тука беше измерен најдоминантниот афективен стил кај секоја од испитаичките - сигурен афективен стил, одбегнувачки, окупиран и амбивалентен афективен стил. На тој начин испитаничките се поделени на четири групи со различен стил на афективно приврзување со интимниот партнер.

3. Резултати

Табела 1. Резултати за просечен скор за меѓупартнерското насилство

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Насилство	115	8.00	24.00	12.4737	4.99063

Како што може да се види од табелата, од максималниот број на скорови, аритметичката средина во однос на партнерското насилство е $M = 12,47$

Табела 2. Фреквенција на афективниот стил на приврзување

Стил на приврзување	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Сигурен стил	60	52.6	52.6	52.6
Преокупирачки стил	25	21.9	21.9	74.6
Избегнувачки стил	17	14.9	14.9	89.5
Амбивалентен стил	13	10.5	10.5	100.0
Вкупно	115	100.0	100.0	

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

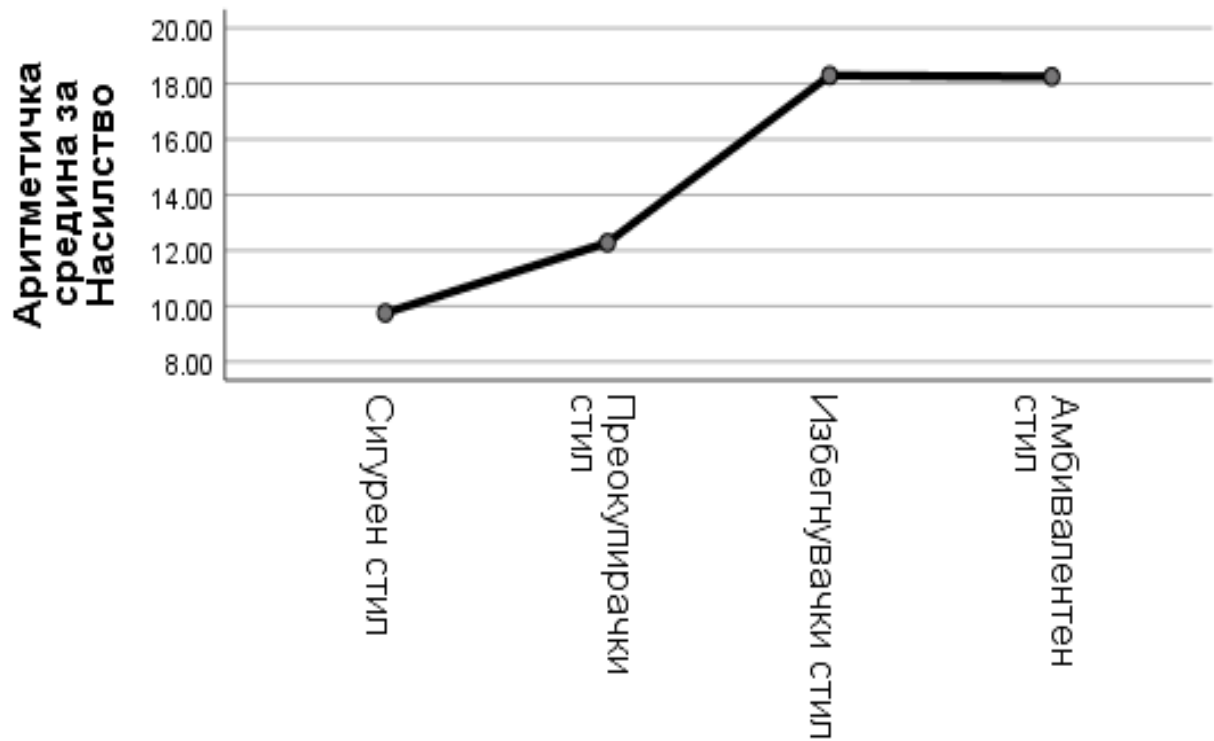
За да истражиме кој од стиловите на афективно приврзување е најоптоварен со семејно насилство, спроведена беше ANOVA. Според тоа, добиени се следниве податоци:

Табела 3. Просечни вредности на застапеност на партнерско насилство кај различните афективни стилови на приврзување

Насилство								
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Min	Max
					Lower Bound	Upper Bound		
Сигурен стил	60	9.7500	2.01372	.25997	9.2298	10.2702	8	17
Прекупирачки стил	25	12.2800	4.55997	.91199	10.3977	14.1623	8	23
Избегнувачки стил	17	18.2941	5.31231	1.28842	15.5628	21.0255	9	24
Амбивалентен стил	13	18.2500	4.28793	1.23782	15.5256	20.9744	10	23
Вкупно	115	12.4737	4.99063	.46742	11.5477	13.3997	8	24

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

Графикон 1. Графички приказ на просечните вредности на партнерското насилство кај различните стилови на афективно приврзување.

Споредбата на просечните вредности на партнерското насилство укажува на тоа дека жените со одбегнувачки стил на афективно приврзување доживуваат највисоко ниво на насилство од интимниот партнер. После нив се жени со амбивалентен стил на афективно приврзување, потоа се жените со преокупирачки стил на приврзување, а најниско ниво на насилство од страна на интимен партнер доживуваат жени со сигурен стил на афективно приврзување.

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

Табела 4. ANOVA

Насилство					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1422.352	3	474.117	37.464	.000
Within Groups	1392.069	110	12.655		
Total	2814.421	113			

Преку статистичката проверка на разликите помеѓу различните афективни стилови на приврзување, утврдено е дека постојат статистички значајни разлики помеѓу стиловите во однос на зачестеноста и сериозноста на семејното насилство. Во продолжение следува post-hoc анализата за да утврдиме подетално каде се среќаваат разликите.

Табела 5. Post-hoc анализа

Мултипла спредба						
Зависна варијабла: Насилство						
Tukey HSD						
(I)	(J)	Mean	Std.	Sig.	95% Confidence Interval	
АфективноПриврзување	АфективноПриврзување	Difference (I-J)	Error	.	Lower Bound	Upper Bound
Сигурен стил	Окупиран стил	- 2.53000 *	.84683	.018	-4.7392	-.3208

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

International Journal of Recent Research in Arts and Sciences

ISSN: 1857-8128

	Избегнувачки стил	- 8.54412 *	.97742	.00	- 11.093 9	-5.9943
	Амбивалентен стил	- 8.50000 *	1.1249 5	.00 0	- 11.434 7	-5.5653
Преокупирачки стил	Сигурен стил	2.53000 *	.84683	.01 8	.3208	4.7392
	Избегнувачки стил	- 6.01412 *	1.1183 2	.00 0	-8.9315	-3.0967
	Амбивалентен стил	- 5.97000 *	1.2493 2	.00 0	-9.2292	-2.7108
Избегнувачки стил	Сигурен стил	8.54412 *	.97742	.00 0	5.9943	11.0939
	Окупиран стил	6.01412 *	1.1183 2	.00 0	3.0967	8.9315
	Амбивалентен стил	.04412	1.3412 8	1.0 00	-3.4549	3.5432
Амбивалентен стил	Сигурен стил	8.50000 *	1.1249 5	.00 0	5.5653	11.4347
	Окупиран стил	5.97000 *	1.2493 2	.00 0	2.7108	9.2292
	Избегнувачки стил	-.04412	1.3412 8	1.0 00	-3.5432	3.4549

* Разликите во аритметичките средини се значајни на ниво 0.05

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

4. Дискусија

Целта на ова истражување беше да даде придонес кон литературата во однос на насилството од страна на интимен партнер и стилот на афективното приврзување кај жените. Според резултатите кои се добиени, насилство од страна на интимен партнер најмалку се појавува кај жени кои имаат сигурен стил на приврзување, а потоа се жени кои имаат преокупирачки стил на афективно приврзување. Со оглед на тоа дека кај овие два стила на приврзување постои една димензија која е заедничка, а тоа е позитивната слика за другите, овие два стила на афективно приврзување во голема мерка се разликуваат во однос на нивото на анксиозност при афективното приврзување – преокупирачки стил на приврзување се карактеризира со високи нивоа на приврзувачка анксиозност и личноста ја гради позитивната слика врз основа на однесувањето и прифаќањето од страна на партнерот, анксиозно се однесува кога е во потрага по прифаќање и валидација од партнерот. Овие резултати индицираат дека позитивната слика за партнерот е фактор при појава на партнерско насилство, односно колку е сликата за партнерот позитивна, ризикот од појава на насилство во врската е помала. Истото може да се потврди и со понатамошните резултати. Највисоко ниво на насилство во врската пријавуваат жени со избегнувачки афективен стил на приврзување. Овие жени се многу самостојни, имаат позитивна слика за себе, не даваат важност на афективното приврзување. Тие силно ја одржуваат сопствената вредност преку одрекување на важноста на емоционалната врска и релација со другите лица. Сепак кај нив се јавува негативна слика за партнерот и тие го одбегнуваат афективното приврзување поради негативни очекувања. Преку минимизирање на важноста на приврзаноста тие преку своето однесување ја одбегнуваат емоционалната приврзаност и блискост, недоверливи се со негативна слика за партнерот. Во овој случај улога за појава на насилството може да одигра културолошкиот фактор на родова (не)еднаквост и потребата за доминација на мажите во социјалната средина и генерално во нашето општество. Овој фактор треба дополнително да се истражува и дополнително да се утврди структурата на личноста на партнерот кој е

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

насилен во случајот и неговиот афективен стил на приврзување. Тоа може да биде причина за партнерско насилство посебно ако партнерот има окупирачки или амбивалентен стил на афективно приврзување бидејќи кај овие два стила, стравот од напуштање и поврзувачката анксиозност се повисоки. Амбивалентниот стил исто така укажува на висока поврзаност со постоење на насилство во интимната врска каде исто така постои негативна слика за другиот но и негативна слика за себе.

За да се објасни подлабоко афективниот стил на приврзаност и појавата на партнерско насилство потребно е да се испитаат парови кои проблемите ги решаваат насилно. Партнерското насилство има многу силна и сложена динамика кој не зависи само од афективниот стил, но според нашето истражување има импликации дека игра одредена улога во појавата на насилството. Во нашиов случај може да заклучиме дека постоење на негативната слика за партнерот е поврзана со појава на насилството во интимната релација. Кај избегнувачкиот стил и амбивалентниот стил на афективно приврзување негативната слика за партнерот предизвикува дефанзивно однесување и одбранбен став со цел да се зачува интегритетот, веројатноста за хостилно однесување е висока, но мора да се испита со понатамошни истражувања.

Библиографија

- [1] Babcock, J.C., Jacobson, N.S., Gottman, J.M., & Yerington, T.P. (2000). Attachment, emotional regulation, and the function of marital violence: Differences between secure, preoccupied, and dismissing violent and nonviolent husbands. *Journal of Family Violence*, 15, 391-409.
- [2] Bartholomew, K., & Horowitz, L.M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.

MIT UNIVERSITY
SKOPJE

- [3] Bartholomew, K., & Shaver, P.R. (1998). *Methods of assessing adult attachment: Do they converge?* In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 25-45). New York: Guilford.
- [4] Bookwala, J., & Zdaniuk, B. (1998). Adult attachment styles and aggressive behavior within dating relationships. *Journal of Social & Personal Relationships*, 15, 175-190.
- [5] Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. II. Separation*. New York: Basic Books.
- [6] Bowlby, J. (1984). Violence in the family as a disorder of the attachment and caregiving systems. *American Journal of Psychoanalysis*, 44, 9-27.
- [7] Dutton, D.G. (1988). *The domestic assault of women: Psychological and criminal justice perspectives*. Boston: Allyn & Bacon
- [8] Dutton, D.G., Saunders, K., Starzomski, A., & Bartholomew, K. (1994). Intimacy-anger and insecure attachment as precursors of abuse in intimate relationships. *Journal of Applied Social Psychology*, 24, 1367-1386
- [9] Henderson, A.J.Z., Bartholomew, K., & Dutton, D.G. (1997). He loves me; he loves me not: Attachment and separation resolution of abused women. *Journal of Family Violence*, 12, 169-191.
- [10] Mahalik, Aldarondo, Gilbert-Gokhale, & Shore, *The Role of Insecure Attachment and Gender Role Stress in Predicting Controlling Behaviors in Men Who Batter*, *Journal of Interpersonal Violence* 20(5):617-31, June 2005
- [11] Pistole, M.C. (1994). Adult attachment styles: Some thoughts on closeness-distance struggles. *Family Process*, 33, 147-159.